

detta år bär i sitt sköte.

Om jag vore riktigt stygg, skulle jag önska att du finge administrera ett hungrande län i par år; men nu beder jag vår Herre mildeligen bevara dig derifrån och inneslutande mig i din vänliga hågkomst, tecknar jag städse med högaktning

Din
tillgifne broder och tjenare
S. H. Antell.

Kuopio den 23:dje Febr. 1865.

10

422 G. VON ALFTHAN – J. V. SNELLMAN 23.II 1865

HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare.

På en uppvaktning hos aflidne Michael Pavlowitsch fästade hofmännen Storfurstens uppmärksamhet på astronomen Struves synbara förlägenhet, att befinna sig uti en Krets af så många generaler och granna Kavaljerer, hvarpå Hans höghet, som aldrig var i brist på lempligt svar, yttrade att sådant alldeles icke förvånade honom, enär Struve ännu aldrig sett så många stjernor hvilka icke voro på sina ställen, att detta måste förvirra honom. Hade den frejdade lärde befunnit sig i Herr Senatorns sällskap, så hade hans förlägenhet varit mindre, ty den stjernan, om någon kom »på sitt ställe» – och jag får därför hjertligt lyckönska till den vunna utmärkelsen,

20

Jemte betygande af min tacksamhet för Herr Senatorns ärade skrifvelse af den 10:de dennes, som kom mig tillhanda här i Brahestad, utbedjer jag mig att med några ord få återkomma till några i brevet vidrörda ämnen.

30

Åsigtgen, att det vidsträckta lånesystem, som härintills iakttagits under missvextår, måste inskränkas delar jag fullkomligt; hade min kännedom om härvarande förhållanden 1862 om hösten, då jag först kom hit upp, varit sådan som den nu är, så skulle jag hafva afstyrkt ifrån så ansefliga undsättningar – men såsom sakerna nu stå, går det icke an att med ens afklippa det gamla systemet och att t. ex. coute que coute, drifva in alla spannmålslånen. Under nu pågående rotejemknings-sammanträden med allmogen i Salo härad, har jag därför ansett oundvikligt att bevilja anstånd med inbetalningen af ifrån 1/2, 2/3 och till 3/4 af de utestående spannmålslånen, hvartill så mycket mera skäl förekom, som allenast omkring hälften af brännvinsspannorne (utom i Siikajoki) blifvit uttagne och detta mest utaf sådane, som antingen alldeles icke voro någonting skyldige eller till fullo betalt sina lån.

40

Senaten afprutade nog mycket på det belopp utsäde, som jag begärde för Norden af länet, och dock utgjorde den begärda quantiteten allenast omkring hälften af hvad vederbörande sockneboer sjelfva ansett nödigt,

Herr Senatorn tillåter mig att härvidlag omnämna, att åtskilliga omständigheter gjorde det mindre betänkligt att utgifva lån åt nordens innebyggare: ty för det första äro de gamla lånen nära på alla afbetalte; för det andra brännes deruppe ansefligt mindre brännvin (det insmugglas i stället) och för det tredje, hafva de det för närvarande svårt att ens för penningar skaffa sig korn, ty spannmålsbristen är derstädes ganska kännbar.

50

»Att kronan borde föda befolkningen i Norden» eller åtminstone i den aflägsnaste delen deraf, tror jag mig icke någonsin bestämt hafva påstått; sannt är, att jag begärt brodföda understöd för Kuolajärvi och Kolari, men om någon derborta skulle dö i svält, hvem skulle väl få ansvara för saken och ett lån är ännu icke en skänk, isynnerhet om detsamma till fulla värdet återbetalas, hvilket jag äfven sjelf föreslagit ehuru Senaten med några mark brukat nedsätta priserna, såsom ännu alldeles nyligen skett.

10 Det är i allmänhet icke den yttersta Norden, som för statsverket i svåra år medför de största utgifterna; tvertom är befolkningen derstädes ytterst gles, alltså munnarne som måste födas få; befolkningen är i sina behof mycket tarflig och har skogsbruket, fisket och ladugårdsskötseln att tillgripa, när skörden slår fel, slutligen äro människorna der mera omtänksamma och upptaga icke lån med samma lättsinne, som längre söderut. Ut i ett föregående bref yttrar Herr Senatorn att folkets håg för ödemarksfriheten är civilisationens fiende, men det finnes *redan* folk uti ödemarken och om det kommer flera till, så förlorar den småningen sin egenskap af sådan. Om vi hafva brist på arbetare i södra Finland, så kommer sig detta, tror jag, förnämligast af brist på
20 Kapitaler – der dessa sednare engång, genom sparsamhet och flit, kommit till stånd, der brukar ju befolkningens tillväxt icke länge låta vänta på sig.

Med hela styrkan af en fast öfvertygelse, instämmer jag uti Herr Senatorns yrkande på nödvändigheten af en högre upplysning, så väl hos de s. k. bildade i landet (åtminstone här i Österbotten), som och isynnerhet hos allmogen. Man kan verkligen icke nog göra för den saken. Såvidt i min ringa förmåga stått, har jag försökt bana väg för högre folkskolors inrättande i en framtid i åtminstone de bästa socknarne i länet: i Kemi, Limingo, Kalajoki och nu sednast i Salo;
30 hushållsgillen, mossodlingskomiteer organiseras hvar och när det är möjligt – jordbruksskolornas antal borde förökas och ladugårdsskötseln befrämjas, icke allenast genom stora mejerier, men genom metoder som lämna sig för små bondehushåll – men mitt bref blir efter vanligheten långt och Herr Senatorns tålmod torde länge redan vara slut, hvarföre jag har äran teckna mig med utmärktaste högaktning och uppriktig tillgifvenhet

Högädle Herr Senatorns
Ödmjukaste tjänare
G. Alfthan

40 Brahestad den 23 Febr. 1865

P. S. På en stämma med fiskeribolagsdelegarne i Kemielfs laxfiske, den 7 Februari, som jag hade nöjet bivista, gick den viktiga motionen om totalt afskaffande af det förderfliga höstfisket, med stor majorité igenom – 60 år hafva behöfvats, för att åt denna viktiga åtgärd förskaffa flertalets röster – de goda idéerna segra ändå till slut!

50 **423** A. ARMFELT – J. V. SNELLMAN 25.II 1865
HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare!

Wid det jag nyligen haft Nåden hos Hans Kejsrerliga Majestät föredra-